

CONFERENTIE KANSRIJKE START – SAMEN MAKEN WE HET VERSCHIL!

Inspiratiesessie: Relationeel
werken- hoe doe je dat?

RELATIONEEL WERKEN!?

Petra Holtkamp

GZ-psycholoog – Infant Mental Health-specialist

Werkzaam bij de Ouderkindlijn en Jonge Kind Academie van het MOC'
Kabouterhuis in Amsterdam

START VAN NIEUW LEVEN

IS OOK START VAN HET OUDERSCHAP EN EEN OUDER-KINDRELATIE

THERE'S NO SUCH THING(K) AS A BABY!

(D.W. WINNICOTT 1960)

DE IMH-VISIE

Infant

Kinderen -10 maanden t/m 5 jaar

Mental

Sociale-,emotionele- en cognitieve ontwikkeling

Health

Emotioneel en lichamelijk welzijn van jonge kinderen binnen hun gezinnen, maatschappij en cultuur

INFANT RESEARCH

NAAR DE KWALITEIT VAN DE RELATIE

- ❖ Neurobiologisch onderzoek
- ❖ Geheugenonderzoek
- ❖ Procesonderzoek
- ❖ Gehechtheidonderzoek
- ❖ Ontwikkeling van de reflectieve functie

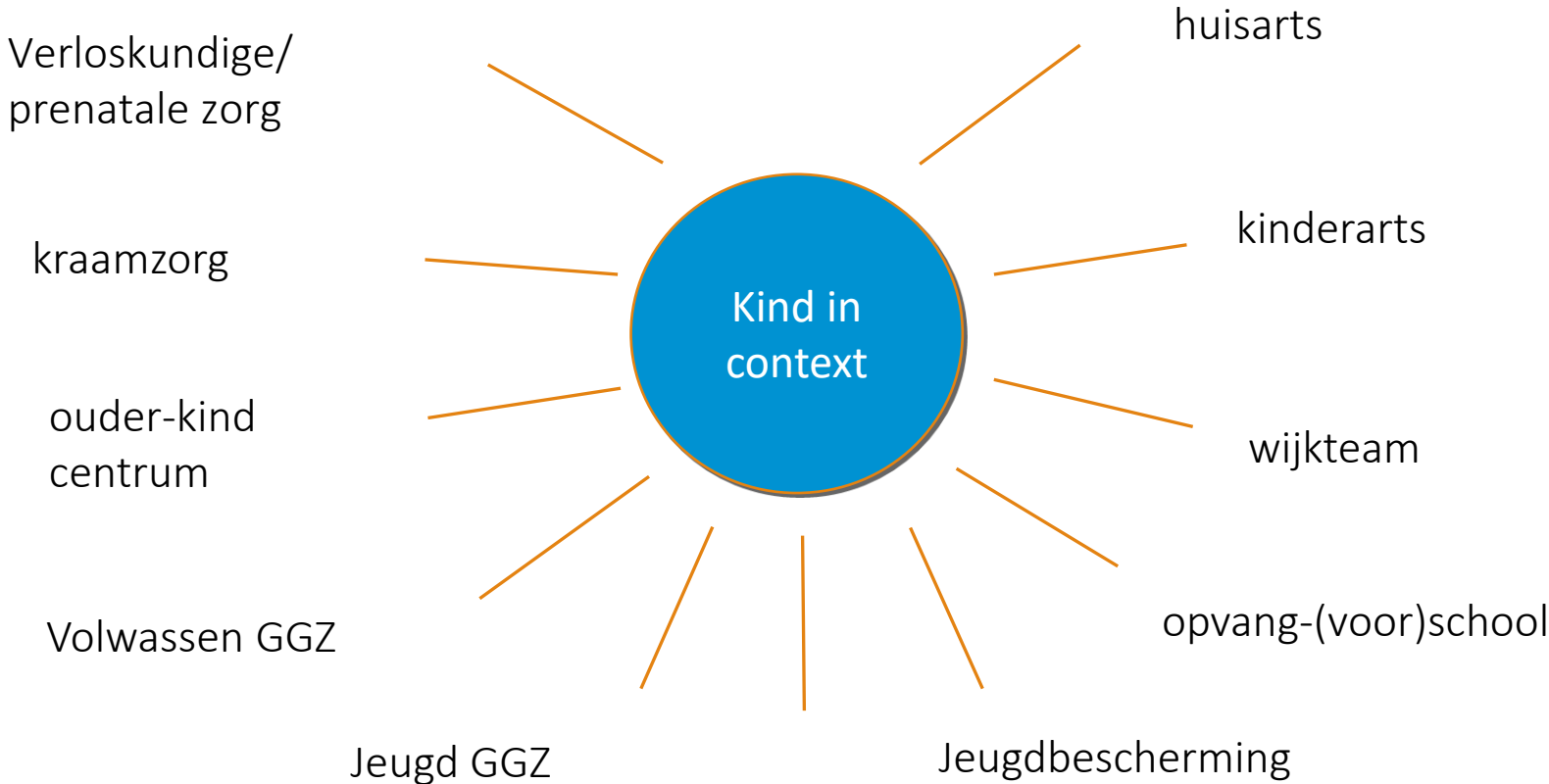
DE KINDEREN VAN VANDAAG ZIJN DE VOLWASSENEN (OUDERS) VAN MORGEN DE VOLWASSENEN (OUDERS) VAN VANDAAG IS HET KIND VAN GISTEREN

De architectuur van het jonge brein en ontwikkeling van het jonge kind worden 'bottom up' gevormd, van simpele circuits en vaardigheden naar steeds complexere

Toxische stress tijdens zwangerschap of eerste jaren, komt in de dagelijkse ouder-kind interactie en kan leiden tot blijvende effecten, zowel lichamelijk als emotioneel

Het creëren van de juiste voorwaarden empowerment en preventie gedurende de zwangerschap en de vroege kindertijd is effectiever dan problemen behandelen op latere leeftijd

Transdisciplinair werken

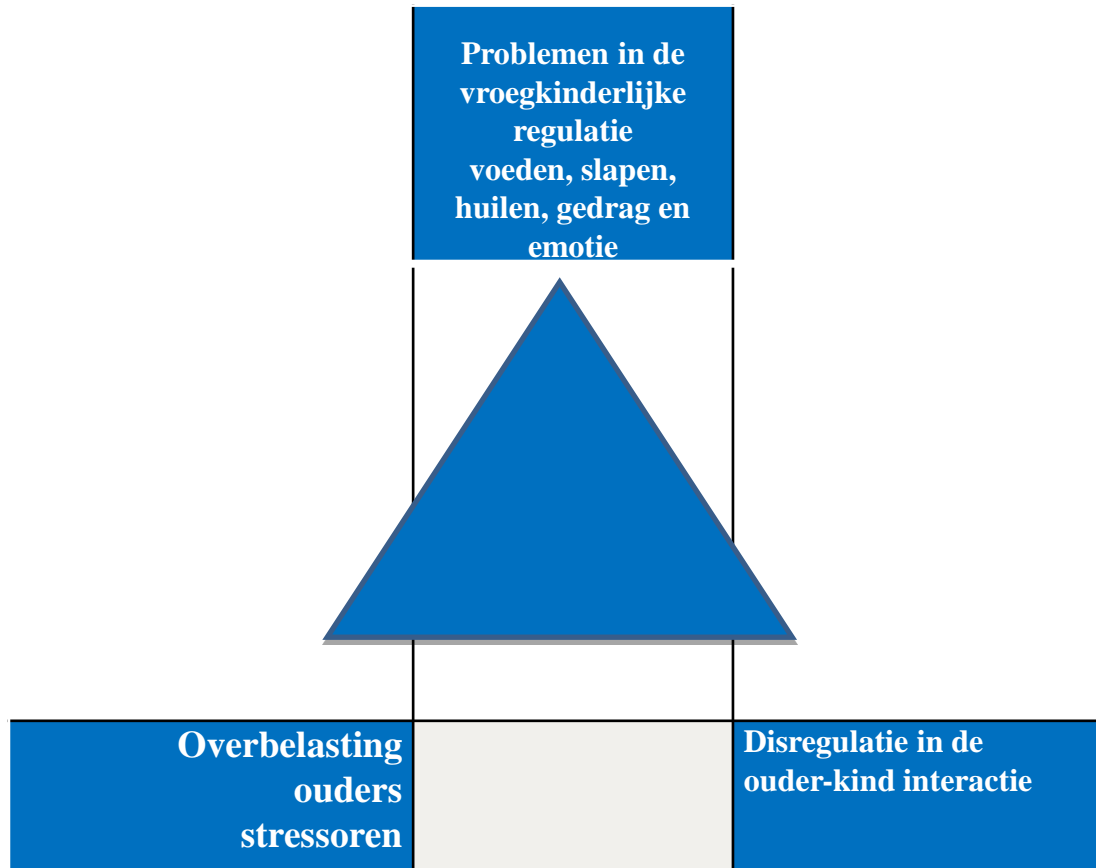

RELATIES BEÏNVLOEDEN DE ONTWIKKELING VAN HET BREIN

[Molly Wright: How Every Child Can Thrive by Five | TED \(youtube.com\)](#)

WAAR MOETEN WE OUDERS BIJ HELPEN?

Trias van Papousek

De oorzaak van een stoornis ligt niet alleen bij de baby of peuter, en ook niet alleen bij 'het falen' van de ouder (bijvoorbeeld op grond van een postpartum depressie), maar veel meer in de concrete alledaagse interacties van ouder en baby/peuter. Het gaat om een complex samenspel van op elkaar inwerkende factoren binnen de zich ontwikkelende ouder-kindrelatie.

Zelfregulatie van het kind

0-3 maanden	3-6 maanden	6-12 maanden	12-18 maanden	18-30 maanden	30-54 maanden 2,5 -5jaar
Fysieke regulatie	Regulatie van affect en oplettendheid	Hechting, Relatievorming	Succesvolle exploratie	Individuatie Autonomie Koppigheidsfase	Contact met leeftijdsgenoten gedragsregulatie

Vroegkinderlijke ontwikkeling in de context van de ouder-kindrelatie

Regulatie van distress, Hulp bij het reguleren	Over en weer contact, Wederzijdse afstemming	Emotionele beschikbaarheid, sensitiviteit, voorspelbaar gedrag	Beschikbaarheid, Secure based	Ondersteunen en stimuleren van initiatieven van het kind	Flexibele Zelfcontrole, duidelijke rolverhoudingen, grenzen stellen
---	---	--	----------------------------------	--	---

Co-regulatieve vaardigheden van de ouder

Vroegkinderlijke regulatie (Papousek 1990)

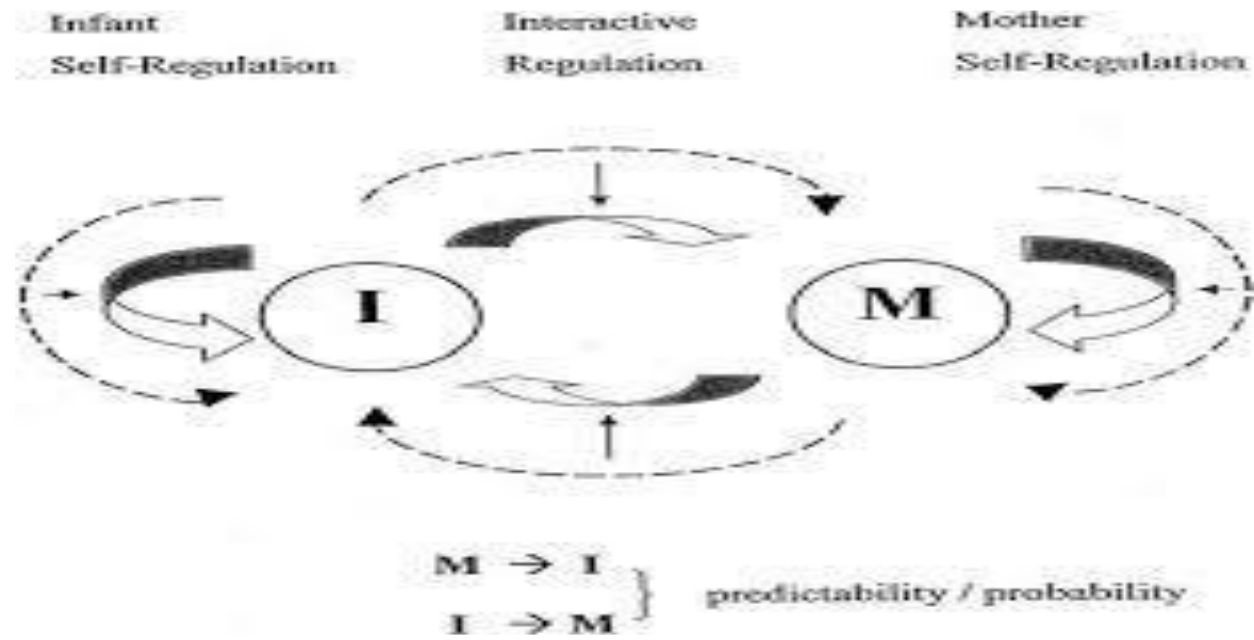
Kant van de ouders:

- ❖ Ondersteunen de Baby met hun intuïtieve Competentie, compenseren wat de baby nog niet kan, zowel fysisch alsook psychisch.

Kant van de Baby: De baby voelt zich gezien, gedragen, gerustgesteld gestimuleerd enz. De baby ontwikkeld op basis hiervan de mogelijkheid tot zelfregulatie.

- ❖ Door een goed functionerende aanpassing en communicatie tussen ouder en baby ontstaat er positief feedback van de baby naar zijn vader en moeder.

Regulatie en co-regulatie

4 SOORTEN REGULATIE

- ❖ Zelfregulatie Infant
- ❖ Zelfregulatie ouder
- ❖ Interactieve regulatie infant
- ❖ Interactieve regulatie Ouder

Intuitief Ouderschap

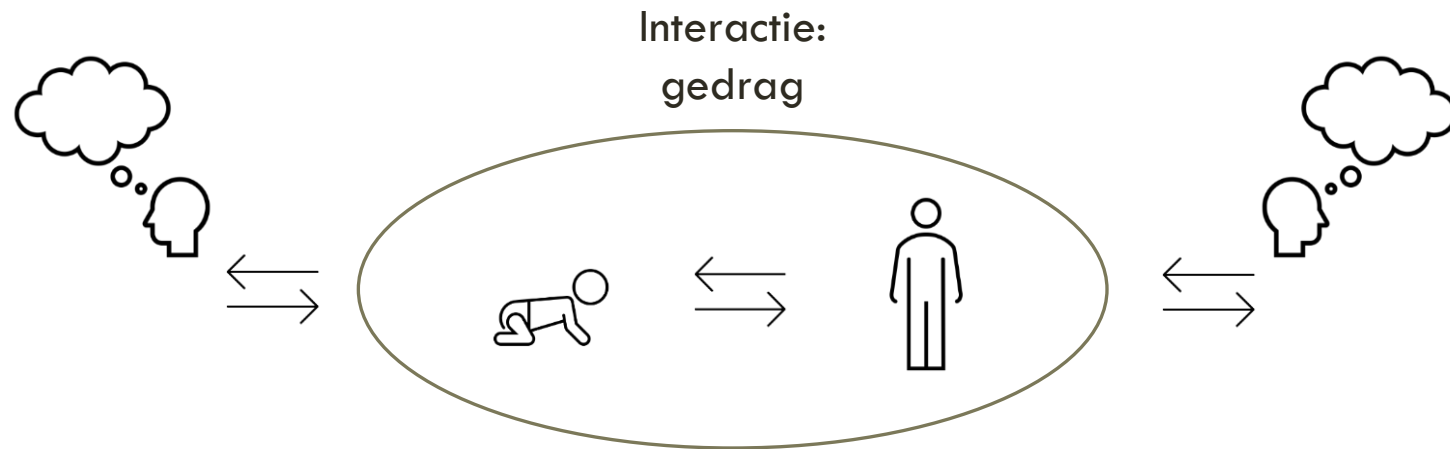
(Papousek1990)

1. Rekening houden met algemeen Welbevinden van het kind wat betrekking heeft op zijn/haar capaciteit om informatie op te nemen, op zijn/haar (motorische) onrust, vermoeidheid en belastbaarheid.
2. Is de ouder in staat aan te sluiten bij het kind door herhalingen, verlaagd tempo en met pauzes.
3. Afstemming van opdrachten en uitdagingen op het ontwikkelingsniveau van het kind met in achtmening van Interesses en voorkeuren van het kind.
4. Ouder creëert situaties waarin de mogelijkheid voor het kind ontstaat met zijn gedrag iets te bewerkstelligen

Cirkel van veiligheid

Gehechtheid: onderdeel van de ouder-kind relatie

Gehechtheidsrelatie met gehechtheidsgedrag

Zichtbaar bij stress

Ghosts in the nursery

(Fraiberg, Adelman, Shapiro, 1975)

- ❖ Eigen ervaringen van ouders hebben invloed op de relaties met hun kinderen (gaat om onopgeloste relationele gebeurtenissen, verlies, trauma etc.)
- ❖ Angels in the nursery, ervaring van gedeeld positief gevoel tussen verzorger en kind, waarin het kind zich begrepen, geaccepteerd en geliefd voelde
- ❖ Dit geeft een (kern) ervaring van veiligheid en een positief zelfgevoel, waarop teruggevallen kan worden als het kind zelf ouder wordt, waardoor de cirkel van intergenerationele overdracht doorbroken kan worden
- ❖ Belang van zoeken naar 'eilandjes' van steun en positieve ervaringen bij ouders waarop gebouwd kan worden

KANSRIJKE START GAAT OM WEDERKERIGE INVLOED TUSSEN (AANKOMEND) KIND, OUDER(S) EN OMGEVING

Je werkt vanuit de relatie

Centraal staat het verplaatsen in de zwangere, ouder(s) en (aankomende) kind en in hun cultuur en dagelijkse omstandigheden

Hoe ziet de wereld eruit vanuit de schoenen van de zwangere, haar partner, de ouder(s), het kind

HOE VORMEN WIJ DE (VEILIGE) HANDEN VOOR ZWANGEREN, OUDERS EN KINDEREN IN KWETSBARE OMSTANDIGHEDEN.

CIRKEL VAN VEILIGHEID EN VERTROUWEN VOOR HULPVERLENERS

© Powell, B. e.a. (2013). *The Circle of Security Intervention*. New York: Guilford Publications.
In het Nederlands vertaald en bewerkt door M. de Zeeuw & C. Brok (2013).

BASISHOUDING

- ❖ Je bent echt nieuwsgierig naar de binnenwereld van jezelf en anderen: je wilt het gedrag van jezelf en anderen begrijpen. Je beseft tegelijkertijd dat je allerlei ideeën kunt hebben over waarom iemand doet wat die doet, maar dat je iemands binnenwereld nooit met zekerheid kunt kennen.
- ❖ Je trekt niet meteen conclusies.
- ❖ Je weet niets zeker, maar je wilt het wel weten.

WAT KUNNEN WE DOEN?

- ❖ Neem een onderzoekende niet veroordelende houding aan.
- ❖ Probeer je te verplaatsen in de zwangere, ouder(s) en (aankomende) kind en in hun cultuur en dagelijkse omstandigheden.
- ❖ Durf je kwetsbaar op te stellen en ga bij jezelf na waar schuurt het bij jou, qua normen en waarden over zwangerschap en ouderschap, wat is jouw culturele achtergrond/overtuiging(en)
- ❖ Je kijkt zo open en onbevangen mogelijk naar de ander.
- ❖ Je sluit aan bij en stemt af op wat de ander aandraagt en wat hem of haar bezig blijkt te houden.
- ❖ Je past je tempo en taalgebruik aan bij dat van de ander.
- ❖ Je werkt niet uitsluitend op je routine ('Zo doe ik het altijd!' of: 'Zo doen wij het hier!').
- ❖ Je neemt geen afstand van het onverbeterlijke/onveranderlijke bij de ander.
- ❖ Je verlaat de ander niet, maar blijft naast de ander staan.

*It Takes A Village
To Raise A Child
African Proverb*

Illuminated Living